Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 19 (2154) Londonas ir Vilnius, 1991 m. gegužės 24 d. XLV

APIE SOVIETŲ VAGYSTES

Kalbėdamas apie žmogaus teisių pažeidimus, kuriuos sovietai daro Lietuvoje, aš pirmiausiai turėčiau kalbėti apie žmogaus teisę gyventi. Pacituosiu jums vieną iš daugybės sausio 13 Vilniaus nakties liudininkų — iš knygos, kurioje išspausdinti jų pasisakymai.

„Mes, susikabinę rankomis, stovėjome prieš atslenkantį didžiulį tanką, kuris prasilaužė pro pat mūsų nosis. Aš vos spėjau atitraukti koją nuo vikšrų, kai iš kairės visai šalia savęs išgirdau riksmą. Pasukęs galvą, pamačiau gulinčią aukštelninką moterį ar mergaitę (tanko šešėlyje sunku buvo įžiūrėti jos veidą, tačiau pastebėjau jog ji buvo su šviesia skara ar šviesia kepuraite, su šviesiu šaliku ir tamsiu ar pilku paltu). Jos kojos buvo po tanko vikšrais. Vyrai bandė stumti tanką, traukti iš po jo nukentėjusią, tačiau įveikti tokia masę (o tai buvo didelis tankas, ne tankėtė) nepavyko. Aš pradėjau kumščiais daužyti tanko viršų, rusiškai šaukdamas, kad po tanku — moteris. Tuomet prie manęs klaikiai keikdamasis prišoko desantininkas, skaudžiai niuktelėjo į kuprą, spyrė į pilvą ir nustūmė nuo tanko. Tankas nuvažiavo nuo moters, bet prieš važiuodamas į priekį, jis šiek tiek pasistūmėjo atgal ir dar labiau užvažiavo ant moters. Keli vyrai pagriebė sužeistą moterį ir nunešė. Tuo tarpu iš dešinės pusės pasigirdo salvė. Vienas šalmuotas desantininkas iššovė į vyriškį, kuris sukniubo, ir jį taip pat nunešė nuo bokšto į tamsą. Stovėjęs mūsų gretose jaunas, gražiai nuaugęs vyriškis, desantininko uniforma ir su medaliais ant krūtinės iššoko prieš tanką ir sukniubo, šaukdamas: „Bratcy, čto vy delajete. Streliajete svoich. Ja že s vami služil. My daže Afgane tak ne delali. Davite i menia". Prie jo prišoko desantininkas. Atrodo, jog jis nesuspėjo jam įspirti, nes mūsų vyrai jį nusitempė į savo gretas. Jis stovėjo ir raudojo. Stambios ašaros riedėjo jo skruostais.

Mes vėl susikabinome rankomis ir pradėjome skanduoti: „Lietuva, Lietuva. Lietuva bus laisva" —

Algirdas Šukys, Vilnius.

Tam, kad tokių įvykių nebūtų, Lietuva turi atgauti visišką valstybės nepriklausomybę, turi būti pripažįstama ne vien žodžiais, tai yra, kokiomis nors teisinėmis formulėmis, kaip ligi šiol, bet naujais politiniais valstybių veiksmais. Jūs žinote, ko reikia, kad sekantis sovietų karinis užpuolimas su Lietuvos žmonių aukomis būtų pasmerktas ne tik Europos parlamente, kaip šį kartą, bet ir SNO Generalinėje Asamblėjoje ir bent jau SNO Saugumo Tarybos demokratinių narių. Kongresmeno Don Ritter pasiūlyta Atstovų rūmuose rezoliucija rodo teisingą kelią. Ir šį kartą, aš tikiu, JAV kongresas nesuabejos.

Ir vis dėlto dabar aš noriu kalbėti apie tokį sovietų politikos ir politinės elgsenos buožą kaip *vagystę*, kurią jie leidžia savo kariuomenei ir savo valstybės pareigūnams, o mes Lietuvoje patys vieni neturime pakankamai

Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos Pirmininko Vytauto Landsbergio liudijimas JAV Kongreso Helsinkio komisijos apklausoje. *LIC*

jėgų nuo to apsisaugoti.

Jie vagia viską, atimdami iš žmogaus ir asmeninius daiktus, ir tėvynę.

Visi pastarieji teroristų sovietų kariuomenės puldinėjimai Lietuvoje gali būti pavadinti doduojamomis atakomis su šliaužiančia okupacija. Deja, ir su daiktų vagystėmis.

Jie užpuolė Lietuvos policijos patrulius, muitinės ofisus, vairuotojų mokyklas, aeroklubus. Tą visada lydėjo vandalizmas, langų ir baldų naikinimas, žmonių terorizavimas, grąsant užmušti. Iš policininkų jie atėmė asmeninius ginklus, iš muitinės pavogė radijo aparatūrą, iš mokyklų ir aeroklubų — televizorius, asmeninius tarnautojų fotoaparatus, rašomąją mašinėlę, grąžtus, padangas, statybines medžiagas, jų tarpe net statinaitę paprastų dažų.

Žinoma, tai yra ginkluotas banditizmas; kai tą daro kariuomenė, ji geriausiai patvirtina, jog yra okupantų kariuomenė ir veikia ne savo, bet svetimoje, užkariautoje šalyje.

Ąsyk sovietai turėtų laikytis specialių tarptautinių konvencijų, tarp jų ir Ženevos konvencija, kuri draudžia okupuojančiai valstybei imti į armiją okupuotos šalies gyventojus. Bet jie laužo jas ir kitas konvencijas, pavyzdžiui, prievarta imdami Lietuvos jaunuolius į savo kariuomenę, pagrobdami juos gatvėje arba net iš tėvų namų.

Labai charakteringa istorija yra su policijos ginklais. Aišku, kad tas, kuris atima iš policininko ginklą, tiesiogiai padeda nusikaltėlių pasauliui. Bet sovietų diviziono, dislokuoto Vilniuje, padalinių kariai neapsiribojo tik policijos patrulių užpuldinėjimu naktį. Gavę įsakymą iš Maskvos, jie užėmė ir Lietuvos policijos atsarginių ginklų sandėlį.

Po tų įvykių jau praėjo du mėnesiai. Lietuvos Vidaus reikalų ministerija, į kurią įeina ir Policijos komisariatas, veda derybas su SSSR Vidaus reikalų ministerija; aukšti sovietų pareigūnai ne vieną kartą yra pažadėję atiduoti pagrobtus ginklus, bet dar neatidavė. Suprantama, kad ir vagys tebėra nenubausti, negana to, jie būna ir pagiriami.

Dar sausio mėnesį specialus „juodų berečių" padalinys, pavaldus SSSR Vidaus reikalų ministerijai, užgrobė Lietuvos policijos akademijos pastatą Vilniuje. Jis ten įsikūrė, lyg būtų savininkai, ir ligi šiol pastato negrąžina policijos akademijai. O praėjusį mėnesį sovietų kariškiai užėmė ir Vilniaus autovairuotojų mokyklą, pastatytą už Lietuvos Respublikos lėšas, ir taip pat nebaudžiamai šeimininkauja, negalvodami išsikraustyti.

Stambiausia vagystė, palietusi ir pastatus, ir įrengimus, ir piliečių daiktus, buvo Lietuvos televizijos ir radijo pastatų užgrobimas Vilniuje šių metų sausio mėnesį. Tūkstančiai žmonių neteko tada dar ir normalių darbo sąlygų, nes aišku, kad jie atsisakė dirbti okupantams.

Užgrobiant Lietuvos televizijos bokštą, buvo užmušta 13 žmonių, vienas dar mirė vėliau, nes gydytojai buvo bejėgiai prieš sovietų kulkas, besivartančias sužeistojo kūne.

Apie šį agresijos ir nežmoniškumo aktą pasaulį informavo tarptautinė televizija ir spauda, Lietuvos žurnalistų pateiktos video juostos. Bet ligi šiol per mažai, o gal ir visai nekalbama, koks yra sovietų „karo grobio" likimas.

Užgrobtuose pastatuose ligi šiol yra sovietų kariuomenė, tik specialiųjų žudikų dalinius, pavaldžius SSSR Vidaus reikalų ministerijai, pakeitė kiti. Prieš pagrindinį Lietuvos televizijos ir radijo studijų kompleksą badauja žmonės — režisieriai, technikai, redaktoriai, protestuodami, kad sovietų kariškiai ligi šiol laiko užgrobę jų darbo vietą. Lietuvos Respublikos Generalinis prokuroras iškėle bylą SSSR vidaus reikalų ministrui Pugo. Lietuvos parlamentas, vyriausybė ir visuomenės atstovai nekartą kreipėsi į SSSR vadovus, kreipėsi oficialiai ir neoficialiai, protestuodami, pageidaudami, siūlydami, kad iš Lietuvos TVR pastatų būtų išvesta sovietų kariuomenė.

Gaila, kad tokio geros valios gesto TSRS vyriausybė nenorėjo padaryti. Matyt, ji planuoja toliau „globoti" vieną susikompromitavusią politinių banditų grupę sujungtą su neaiškiu Nacionaliniu gelbėjimo komitetu. Ši grupė dabar naudoja užgrobtą televiziją savo propagandai. Stebėtina, kad pats M. Gorbačiovas tokių grupių veiklą pavadino antikonstitucine. Galbūt kareiviai vykdo uždavinį, kuriuo nori išprovokuoti ginkluotą susidūrimą. O gal jie galvoja, jog Lietuva vis tiek pasiduos, žlugs, nueis komunistiniu keliu kartu su TV bokšto okupantais.

Tada tų okupantų veiksmai taptų lyg ir pateisinti atgaline data, taip kaip Lietuvos kapituliacija, kurios reikalaujama nuo 1991 m. kovo 15 d., pateisintų ir legalizuotų seną 1940 m. Stalino nusikaltimą.

Čia mes prisimename ir stambiausią sovietų vagystę, kai buvo užgrobta ir pasisavinta visa kaimyninė valstybė — Lietuva, o iš jos žmonių atimta laisvė ir tėvynė. Tas pats likimas 1940 m., kaip žinome, ištiko Latviją ir Estiją.

Gaila, kad tarp žmogaus teisių, kuriomis taip rūpinasi modernios demokratijos, retai minima *teisė turėti tėvynę*. Kartais, tiesa, ji pripažįstama, bet ne visiems. Ypač keista, kad ji nepripažįstama toms tautoms, kurios buvo sukūrusios savo valstybes, o jų žmonės galėjo laisvai puoselėti ir išreikšti tėvynės meilę.

Po 1940 m. Lietuvos žmonės gynė tą teisę antibolševikinėje, antinacinėje ir vėl antibolševikinėje rezistencijoje. Teisė buvo atimta, pasipriešinimas sutriuškintas; Lietuva neteko ketvirtosios dalies ir dar daugiau savo gyventojų; ją aplenkė Atlanto Chartijos ir tarptautinių susitarimų pažadai, ir Antrasis pasaulinis karas Lietuvai, kaip ir kitoms Baltijos šalims, dar nėra pasibaigęs.

Ir vis dėlto 1988 m. kilęs Lietuvos pertvarkos Sąjūdis vėl gynė visas žmogaus teises; gyventi, gyventi garbingai, darbu kuriant gerovę; gyventi ne kolonijoj, kur žmogaus gamtinę aplinką be gailesčio naikina tolima metropolija; gyventi savo valstybėje, tai yra turėti tėvynę, kuri gins ir garantuos žmogaus ir piliečio laisves. Po 1990 m. vasario-kovo rinkimų jas gina laisvai išrinktas Lietuvos parlamentas ir vyriausybė, kurių taip nekenčia ir nori sutriuškinti sovietų vyriausybė. Kodėl? Todėl, kad nenori grąžinti pavogtų dalykų.

JAV Kongresui ir vyriausybei mes galėtume patarti iš savo patirties: nepasitikėti vagių vyriausybe, kuri visus apgaudinėja. Patikrinkite juos — aukščiausią sovietų valdžią — paprasčiausiai klausdami: kodėl nesugrąžinate pavogtų televizijos ir radijo pastatų Lietuvos valdžiai ir ten dirbusiems žmonėms? Kodėl liekate apsivogę ir savo kariuomenei leidžiate toliau plėšikauti?

Lietuvos liaudis turi gerą patarlę: „kas meluoja, tas ir vagia".

Visa sovietų sistema buvo pagrįsta melu, todėl ir vagystėmis.

Todėl ir sistemą pataisyti nepakaks ekonominių reformų. Reikia atsisakyti melo ir sugrąžinti, kas pavogta. Ir tik po to — ieškoti pasitikėjimo, didžiausio palankumo, kreditų.

Tik tokiu keliu buvusioji blogio imperija gali virsti kitokia visuomene ir valstybe, tikriau sakant, laisvų valstybių sandrauga.

Mes prisidedam prie to proceso, kai atmetam sovietų melą, kuriuo norima pavogti net mūsų protą ir pavergti jį, kaip rašė Česlovas Milošas, knygos „Pavergtas Protas" autorius.

Mes prisidedam prie to proceso, kai neakceptuojam vagysčių ir nesibičiulaiujam su vagimis.

Ar tai įmanoma valstybių santykiuose? Tikriausiai ne, bet prisiminti ir pagalvoti būtų naudinga.

Vytautas Landsbergis
Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas

PADĖKA DBLS-GOS VALDYBAI

Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu nuoširdžiai dėkojame Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos Valdybai ir visiems tautiečiams šiame krašte už nuolatinę pagalbą ir rūpestį Lietuvos reikalais, o taip pat už konkrečią paramą Respublikos užsienio reikalų ministrui p. Algirdui Saudargui, vykdant jam pavestą misiją užsienyje, nepaprastai sunkiu Lietuvai metu.

Esame tikri, jog tik bendros mūsų visų pastangos ir darbai padės mūsų Tėvynei išsaugoti laisvę. **Gediminas Vagnorius**
Ministras Pirmininkas

LIETUVOJE

Laiškas TSRS Prezidentui

Balandžio 26 d. akademikas Vytautas Statulevičius įteikė TSRS Prezidentui M. Gorbačiovui Lietuvos inteligentijos atstovų kreipimąsi, kurį pasirašė 85 Lietuvos Mokslų Akademijos, 35 Lietuvos rašytojų sąjungos, 49 Lietuvos žurnalistų nariai ir 68 žinomi kultūros veikėjai.

Laiške sakoma, kad SSSR valdžios organai Lietuvoje varžo informacijos laisvę. Pažeidus informacijos platinimo principus ir iškreiptus faktus apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos „įstojimą" į TSRS, Baltijos tautos siekė, kad 1940 m. tragedija būtų teisingai nušviesta. Nors Aukščiausioji Taryba ir antrasis liaudies deputatų suvažiavimas pasmerkė Molotovo-Ribbentropo paktą, dezinformacija ir bandymai pateisinti tai, ko negalima pateisinti, t.y. trijų Pabaltijo respublikų aneksijos, tęsiasi. Kovo 11 dienos aktas ir 1991 m. vasario 9 d. visuomenės apklausa neginčijamai patvirtino lietuvių tautos valią atkurti nepriklausomą demokratinę valstybę. Tie aktai puolami daugelio TSRS masinės informacijos priemonių. Tarpvalstybinės Lietuvos ir TSRS derybos be atvangos vilkinamos.

Situaciją Lietuvoje ypač pablogino kruvinas susidorojimas Vilniuje 1991 m. sausio 13 dieną. Laišką pasirašiusieji reikalauja, kad skerdynių rengėjas gen. V. Uschopčikas būtų patrauktas teisminėn atsakomybėn.

Po kruvino susidorojimo Vilniuje buvo užgrobti Spaudos rūmai, televizijos bokštas ir televizijos centras, iš kurių dabar skleidžiama melaginga informacija. Būtina grąžinti Spaudos rūmus ir informacijos centrus Lietuvos vyriausybei. Tai sumažintų politinę įtampą Lietuvoje.

Reikalinga knyga

„Spindulio" spaustuvė Kaune išspausdino 50 tūkstančių tiražu knygą „Lietuva, 1991.I.13". Joje sukaupta plati ir reikšminga medžiaga apie kruvinuosius sausio 13-osios įvykius: žmonių liudijimai, dokumentai bei nuotraukos. Tai svarbus dokumentas, bylojantis apie tautos pasiryžimą būti laisva ir nepriklausoma.

Naujas rekordas

Balandžio 22 d. Lenkijos televizija paskelbė, kad Lazdijų pasienio punkte pasiektas rekordas. Žmogaus troškimai patekti iš Lietuvos į Lenkiją išsipildė po 110 valandų. Tiek laukia autobusų keleiviai, nes autobusų eilė ypač ilga. Važiuojantiems automobiliu tenka laukti truputį mažiau — tris paras. Viskas užstringa tarybinėje Lazdijų muitinėje.

Naujas LSDP pirmininkas

Gegužės 4-5 dienomis įvykęs Lietuvos socialdemokratų partijos XV suvažiavimas, profesoriui Kazimierui Antanavičiui atsisakius kandidatuoti, naujuoju LSDP pirmininku išrinko prof. Aloyzą Sakalą.

DBLJS DEŠIMTMETIS

Lietuvių Sodyboj, Headley Park, gyva ir guvi DBLJS „Lithex" (Lithuanian Experience — lietuviška patirtis) formoje šventė savo dešimties metų gyvavimo sukaktį.

Intensyvią savaitgalio programą sudarė paskaitos ir grupinės diskusijos, o sekmadienio vakare — įdomus kabaretas.

Šeštadienio rytą DBLJS pirmininkas Paul Markevičius atvykusius dalyvius, kurių buvo daugiau kaip 20, pasveikino ir traumpai supažindino su šių metų „Lithex" užduotimis ir apžvelgė jo praeitį, dabartį ir ateitį.

Po to DBLJS veiklos apžvalgą ir patyrimus nušvietė pats pirmasis DBLJS pirmininkas Jonas Podvoiskis, buvę valdybų nariai Algis Silnickas ir Algis Kuliukas ir buvęs pirmininkas Edmundas Kvietkauskas. Įdomi buvo J. Podvoiskio pastaba-nusistebėjimas, kad DBLJS ištvėrė net dešimt metų!

Buvo rodomos 1979 ir 1988 metų jaunimo kongresų ir „Lithex" veiklos vaizdajuostės, kurios sukėlė ir juoką ir ilgesį, o taip pat sužadino dėmesį šių metų kongresu Pietų Amerikoje.

Diskusinės grupės buvo raginamos galvoti kaip sėkmingai sukaupti lėšas vykstantiems delegatams. Šių metų kongrese Angliją atstovaus šie atstovai: Paul Markevičius, Zita Žilinskaitė, Anna Danutė Dobrovolskaitė ir Algis Gasperas. Škotiją atstovaus Mark Pountney.

Buvęs ilgametis DBLS-gos pirmininkas Jaras Alkis sekmadienį apžvelgė formalią DBLS-gos sandarą ir Sąjungos vystymąsi nuo jos įsikūrimo 1947 metais. Taip pat jis ir DBLS-gos CV narys Vincent O'Brien supažindino dalyvius su LNB-vės sandara, nuosavybėmis (Lietuvių Namai, Sodyba, Spaustuvė) ir balsavimo tvarka.

Diskusinės grupės buvo prašytos svarstyti, kaip galima būtų padidinti LNB-vės pelną ir sumažinti nuostolius!

Aš buvau labai padrąsintas mūsų klausimų-atsakymų grupės, pagrįstos gerai žinomos BBC TV programos „Question Time", pasisekimu. Tai vyko vėlų šeštadienio vakarą. Iš A. Silnicko, P. Markevičiaus, E. Kvietkausko ir J. Alkio sudarytai žinovų grupei pirmininkavo V. O'Brien.

Mes manėme, kad tai bus šiaip sau dienai užbaigti lengvo pobūdžio įvykis. Tačiau sudarantieji auditoriją, nežiūrint vėlaus laiko, norėjo rimtų diskusijų, ir norėjo žinoti apie mūsų bendruomenę liečiančius reikalus ir kuo jie galėtų padėti jiems išspręsti. Ypatingai jie norėjo, kad Lietuvių Namai ir Sodyba klestėtų.

Įdomiausias, be abejo, savaitgalio įvykis buvo kabaretas, prasidėjęs 21 valandą sekmadienį. Dalyviai, kurių tarpe buvo ponai Tamošiūnai, ponai Ivanauskai, ponia Jūrienė) juokėsi iki programos pabaigos, t.y. 23 valandos. Kaip ir praeitų metų „Lithex", Vytas Kavaliauskas (aludarių Guinness gaminių įtakoj?) krėtė šposus ir rodė magiškas gudrybes, kitos grupės išdarinėjo įdomius pokštus, o žiūrovai plyšo juokais! Visa tai įrodo, kad lietuviškas jaunimas turi aukšto lygio vaizduotę, išradingumą, talentą.

Taigi DBLJS gyvuoja jau 10 metų ir tebėra veikli. Šis paskutinis ilgas „Lithex" savaitgalis buvo rimtos veiklos ir smagaus pasilinksminimo mišinys. Nedalyvavusieji praleido pasakišką savaitgalį... Na, bet jie turės progą atsigriebti būsimame rugsėjo 21-22 d. „Lithex", kur bus išsamiau svarstomi kongreso Pietų Amerikoj reikalai. DBLJS mielai jūsų laukia!

DBLJS dėkoja Sodybos direktoriui, vedėjams ir tarnautojams už pagalbą savaitgalio metu. Gegužės 25-27 dienomis, tradiciniame lietuvių sąskridyje Sodyboje, DBLJS organizuoja karnivalo stiliaus mugę su prekystaliais ir įvairiom programom. Visokio amžiaus tautiečiai maloniai kviečiami dalyvauti!

Paul Markevičius

TREMTINIŲ SUVAŽIAVIMAS

Gegužės 4 d. Kaune įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos suvažiavimas. Programa buvo plati ir turininga. Sąjungos prezidentas B. Gajauskas atsiskaitė už laikotarpį tarp suvažiavimų. Sąjunga nuveikė didelį darbą, prikeldama iš priverstos užmaršties trėmimų žiaurumus, kalėjimų bei lagerių baisumus. Surinkta istorinė medžiaga bus skelbiama žurnale. Nuolat veikia įvairios politinių kalinių ir tremtinių bei partizanų nuotraukų parodos. Numatoma eksponuoti parodose ir pasyvios kovos prieš okupantus medžiagą. Numatoma labiau plėsti politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ryšius su užsieniu, kad užsienio tautos žinotų apie bolševikų vykdytą lietuvių tautos genocidą.

Šiemet sukanka 50 metų nuo pirmojo masinio lietuvių trėmimo į Sibirą, o taip pat 50 metų nuo lietuvių tautos sukilimo prieš bolševikus 1941 m. birželio 22-25 dienomis. Tiems įvykiams paminėti ruošiama 1991 m. birželio 15 dieną didelė tremtinių dainų ir poezijos šventė Kauno dainų slėnyje. Čia dalyvaus svečias iš JAV poetas Bernardas Brazdžionis. Šventės metu bus įteiktas literatūrinis apdovanojimas tremtiniui už geriausią prisiminimų knygą.

Šiuo metu politinių kalinių ir tremtinių sąjungoje kaupiamos tremties ir rezistencijos nuotraukos, kurių sukaupta per 5000 ir 200 kortelių su atminimų įrašais.

Vien pernai buvo parvežta 900 tremtinių palaikų iš Sibiro. Numatoma parvežti jų ir šiais metais.

Suvažiavimo metu buvo aptarti ir patvirtinti nauji sąjungos įstatai, išrinkta nauja taryba, kurios pirmininku išrinktas A. Lukša. Tremtinių choras dainavo tremtinių dainas, o žuvusieji pagerbti tylos minute. Suvažiavimas užbaigtas Tautos himnu.

Kęstutis Balčiūnas

RAŠO JAUNIMUI

Norėčiau, kad patalpintumėte šį skelbimą, jog noriu susirašinėti su lietuviais, maždaug mano amžiaus, gyvenančiais už Lietuvos ribų.

Man 16 metų, mokausi 11 klasėje, moku lietuvių, lenkų ir rusų kalbas.

A. Samsonas, 234580 Alytus, Naujoji 26-37, Lietuva.

ĮVAIRENYBĖS

Keistenybės, nuostabos, rekordai

99 metų amžiaus britas Roly Powers iš Westwood Heath, West Midlands, pateko į garsią knygą „Guinness Book of Records", kaip seniausias mašinos vairuotojas!

Futbolo žaidimas yra labai senas. Jis buvo žinomas senovės graikams, romėnams ir turbūt egiptiečiams bei kiniečiams. Futbolo žaidimo paprotys britų salose prigijo dėka okupantų romėnų. Žaidimo taisyklės, aišku, keitėsi. Bene anksčiausiai futbolas *raštu* buvo čia paminėtas 1314 metais karaliaus Edward II skelbimu, draudžiančiu žaisti futbolą Londono mieste.

Produktyviausia britų rašytoja buvusi Ursula Harvey Bloom (1892-1984 m.), pradėjusi rašyti 1924 metais, per 52 metus parašė 560 knygų, t.y. daugiau negu po 10 knygų kasmet!

Seniausias jaunavedys buvęs amerikietis Harry Stevens, kuris, būdamas 103 metų amžiaus, 1984 m. gruodžio 3 d. vedė 84 metų Thelma Lucas.

1990 metais iš Anglijos ir Valijos kraštų Manchesterio miestas pasiekė nelabai girtiną rekordą: 49% naujagimių buvo pavainikiai.

1990 metais tarp sausio ir spalio mėnesių Didžiąją Britaniją aplankė 15 milijonų turistų. Metų pabaigoj ir šių metų pradžioj lankytojų skaičius žymiai krito dėl gresiančių arabų teroristų bombų.

Praeitą mėnesį 44 britai mirė nuo pasaulį bauginančios ligos — AIDS. Iš viso Didžiojoje Britanijoje nuo šios ligos jau mirė 2256 žmonės.

Lenkijos prezidentas Lech Walęsa, kalbėdamas televizijos programoje skatino savo tautiečius reikalauti grąžinti bolševikmečiu užgrobtas nuosavybes.

Po kelių dienų moteris, apsiginklavusi reikalingais dokumentais, pasibeldė į prabangios vilos — prezidento rezidencijos — duris ir reikalavo atiduoti jos buvusios buveinės raktus. Prezidentas sutiko palikti rūmus laike trijų mėnesių.

Kubos diktatorius Fidel Castro, pagal jo naują biografiją, turįs šimtus meilužių ir mažiausiai šešius pavainikius, bet, guldamas lovon, nenusimauna batų...

Ilgiausiai gyvenusi karalienė buvo Zita — Austrijos imperatorienė ir Vengrijos karalienė. Ji mirė 1989 m. kovo 14 d. sulaukusi 96 metų ir 309 dienų.

Sunkiausias pasauly valdovas yra Tonga karalius Taufa Ahau. 1976 metais jis svėrė 209 kilogramus, o 1985 metais sublogo iki 140 kg. Jo automobilio plokštelės numeris 1 TON.

Praeitais metais Didžiojoje Britanijoje suvalgyta du šimtai tūkstančių tonų pasta gaminių: makaronų, tešlainių.

Daugiausia ekrane vaizduotas tipas-charakteris yra Sherlock Holmes: tarp 1900 ir 1988 metų jo vaidmenį vaidino 70 aktorių 197-se filmuose!

K. Tautginas

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

LIETUVOS AEROKLUBO VARŽYBŲ NUOSTATAI

Sutinkamai su Bendrais IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynių nuostatais, laisvai skraidančių ir radiju valdomų aviamodelių varžybos įvyks 1991 m. liepos 28 — rugpjūčio 3 dienomis Alytaus miesto aviacijos techninio sporto klubo bazėje (Alytus, Linų 3).

Į varžybas kviečiami dalyvauti sportininkai:

— Laisvai skraidančiais aviamodeliais — F1A, F1B, F1C klasėse.

— Radiju valdomais aviamodeliais — F3A, F3B, F3C klasėse.

Dalyvių amžius neribojamas. Į varžybas atvykę iš užsienio dalyviai įtraukiami be apribojimų.

Varžybos vykdomos sutinkamai Tarptautinėmis aviamodelių varžybų vykdymo taisyklėmis.

Varžybas vykdo Lietuvos Aviacijos sporto federacijos patvirtinta vyriausia teisėjų kolegija.

J. Kanišauskas
Aviamodeliavimo varžybų vyriausia teisėjų kolegija

Lietuvos Aeroklubo adresas: 232009 Vilnius, J. Basanavičiaus 22/2-2, Lietuva.

ANARCHIJA DBLS-GOJE

Daugelis dalyvavusių 1991 metų DBLS-gos suvažiavime teigė, kad niekad tokio suvažiavimo nematė, ir ne iš geros pusės. Suvažiavimas prasilenkė su DBLS-gos įstatais. Suvažiavimo išrinkta Centro Valdyba nesiskaitė su seniau priimtais suvažiavimų nutarimais bei Sąjungos tradicijomis. Mano manymu, tai negali būti priimtina DBLS-gos narių daugumai. Todėl visi DBLS-gos organai turėtų atsistatydinti ir nedelsiant, sušaukus naują suvažiavimą, atstatyti Sąjungoje tvarką.

Pagal DBLS-gos įstatus tik pilnateisiai nariai renkami į DBLS-gos organus. Tuo tarpu šių metų suvažiavime buvo išrinkti net trys nenariai: po vieną į Centro Valdybą (CV), Mandatų ir nominacijų komisiją (MNK) ir revizijos komisiją (RK). Dar keisčiau, kad į CV išrinktas asmuo prieš 9 metus buvo pašalintas iš DBLS-gos narių. Nesakau, kad pašalinimas turi būti iki gyvos galvos. Tačiau pašalintajam grįžti į DBLS-gą yra numatytas vienintėlis kelias — apeliacija į Sąjungos suvažiavimą. Jei to nebuvo padaryta, tai aiškiai pažeisti įstatai.

Sąjungos Taryba yra DBLS-gos patariamasis organas. Bet, pagal ankstesnį suvažiavimo nutarimą, Taryba taip pat turi bent kartą metuose patikrinti LNB-vės turtą (LNB-vėje Sąjunga turi 51 procentą akcijų!). Tarybos pirmininkas buvo kviečiamas į CV-bos ir LNB-vės direktorių posėdžius, kuriuose, be balsavimo teisės, galėjo dalyvauti diskusijose. Buvusi LNB-vės direkcija su šia nusistovėjusia tvarka prasilenkė, visiškai neįsileisdama Tarybos atstovo į savo posėdžius. Kaip teko patirti, naujoji LNB-vės direkcija nusistačiusi nuo dabar leisti Tarybos atstovui posėdžiuose dalyvauti, bet nekalbėti. Kas per įžeidimas suvažiavimo išrinktai Tarybai! Tuo labiau, kad DBLS-gos Tarybos naujas pirmininkas yra diplomuotas teisininkas, buvęs universiteto lektorius, mūsų bendruomenei labai reikalingas asmuo, teisinis patarėjas.

Po kiekvieno metinio suvažiavimo DBLS CV naujai pasiskirsto pareigomis. Iki šiol daugiausiai balsų gavęs kandidatas, ar buvęs CV pirmininkas, būdavo išrenkamas naujuoju Sąjungos pirmininku. Tokiu būdu buvo atsižvelgiama į suvažiavimo išreikštą pasitikėjimą ir tęstinumo svarbą. Šiais metais Centro Valdyba padarė savotišką perversmą: buvusio pirmininko ir rinkimuose gavusio daugiau balsų už kitus kandidatus, Sąjungos pirmininko pareigose nepatvirtino. Buvęs DBLS-gos pirmininkas, su pasišventimu dvylika metų ėjęs tas pareigas ir atidavęs tam darbui savo sielą, liko „be portfelio". O nesantį Sąjungos nariu asmenį, per nesusipratimą patekusį į Centro Valdybą, išrinko Sąjungos vicepirmininku. Sunku tikėti, kad daugumas DBLS-gos narių pritaria tokiam CV nutarimui.

Deja, mūsų organizacijoje pastaruoju metu įsigalėjo anarchija — nesiskaitoma su įstatais, suvažiavimų nutarimais bei gražiomis tradicijomis. Jei ir toliau taip tvarkysimės, netrukus sužlugs mums brangi Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga, o Britanijos lietuviai negalės tęsti mūsų Tėvynei būtino darbo — prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Aleksas Vilčinskas

„KALBOS KERTELĖ"

„EL" 12-tam numeryje buvo išspausdintas Lietuvoje gyvenančios Rasos Žalynaitės laiškas, kuriame ji siūlo „EL" įvesti lietuvių „kalbos kertelę". Ji sako, kad jau daugelis lietuvių išeivių primiršę savo kalbą ir daugelį žodžių vartoja netaisyklingai. Jeigu jau tokie kalbos daktarai kaip Jablonskis, Balčikonis ir Skardžius mūsų neišmokė taisyklingai kalbėti, tai kaip dabar jauna 17-kos metų mergaitė išmokys mus išeivijoje? Tačiau pabandyti reikėtų. Todėl sakau, kad laukiu tokios „kalbos kertelės" ir dėkoju tai jaunai lietuvei, mūsų būsimai daktarei-profesorei.

Ilgametis lietuvių spaudos skaitytojas tik „primiršęs" lietuviškai kalbėti.

A. Pačkauskas, Anglija

PAIEŠKOJIMAS

Kreipiuosi į Jus su prašymu. Gal galite man padėti.

1990 m. rugpjūčio mėn. mano puseserė Joana Maruzienė, gyvenanti Ukmergėje iš Bradfordo lietuvių draugijos „Vytis" gavo laišką, kad mirė mano dėdė Stasys Mikaliūnas. Testamento nepaliko. Dokumentai randasi pas mirusios žmonos seserį. Pataria Lietuvoje esantiems giminėms rūpintis dėl turto paveldėjimo.

Kadangi mano mama Veronika Mikeliūnaitė-Medinienė yra mirusi, tai aš kreipiausi į Vilniaus miesto Injurkolegiją dėl paveldėjimo. Surašiau visus gimines, kuriems priklauso paveldėjimas.

Daug kartų kreipiausi į Injurkolegiją, bet man atsako, kad jokių žinių iš Anglijos neturi. Tuo pačiu laiku mano giminės jau gavo (ir senokai) iš Anglijos, kažkokius dokumentus dėl turto paveldėjimo. Todėl prašau man padėti.

I. Lavrenova, 233000 Kaunas, Krantinė 29-29, Lietuva.

DU NAUJI VYSKUPAI

Gegužės 8 d. Šv. Tėvas paskyrė Lietuvai du naujus vyskupus — Kauno ir Vilniaus arkivyskupų pagelbininkus. Kauno arkivyskupo pagelbininku paskirtas Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektorius, Jėzaus draugijos narys kunigas Sigitas Tamkevičius, Vilniaus arkivyskupo pagelbininku paskirtas šventojo Mykolo bažnyčios klebonas, Vilniaus arkivyskupijos kurijos kancleris monsinjoras Juozas Tunaitis. Apie dviejų naujų vyskupų paskyrimą Lietuvoje pranešė Vatikano dienraštis „L Osservatore Romano".

Naujasis Kauno arkivyskupo pagelbininkas Sigitas Tamkevičius yra 43-jų metų amžiaus, 1955 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. Po dveijų metų turėjo nutraukti studijas, kai buvo pašauktas į kariuomenę, kurioje atitarnavo trejus metus. Į seminariją sugrįžo 1960 m. ir baigė studijas. 1962 m. balandžio 18 d. buvo įšventintas kunigu. 1968 m. įstojo į Jėzaus draugiją, 1982 m. davė iškilmingus įžadus. Kunigas Sigitas Tamkevičius vikaravo Lazdijų, Alytaus, Prienų ir Vilkaviškio parapijose, buvo Kybartų klebonu. Nuo pat pirmųjų savo kunigystės dienų įvairiais būdais priešinosi neteisėtom komunistinės valdžios pastangom apriboti Bažnyčios ir tikinčiųjų teises, jas viešai gynė savo pamoksluose, protestavo dėl valdžios kišimosi į Bažnyčios reikalus. Dėl to kun. Tamkevičiui buvo uždrausta sakyti pamokslus, 1969 m. jam buvo uždrausta atlikti ir kunigišką tarnybą, kurį laiką turėjo įsidarbinti gamykloje, dirbo kaip melioratorius. Sigitas Tamkevičius buvo vienas iš Lietuvos katalikų Bažnyčios kronikos redaktorių, 1978 m. drauge su kitais keturiais kunigais įkūrė Lietuvos tikinčiųjų teisėms ginti komitetą. Už Bažnyčios laisvės ir pagrindinių žmogaus teisių gynybą buvo komunistinės valdžios pakartotinai įspėtas, tardytas, persekiotas ir, pagaliau, 1983 m. suimtas, o gruodžio 2 d. nubaustas šešerius metus kalėti ir ketverius metus likti tremtyje, viso 10 m. laisvės atėmimo už tariamą priešvalstybinę veiklą, gi iš tikrųjų už ištikimybę Dievui ir jo Bažnyčiai. Kunigas Tamkevičius pateko komunistinės valdžios nemalonėn ne tik dėl dalyvavimo Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitete, ne tik dėl įtarimo, kad redagavo Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką, bet taip pat ir dėl to, kad priešinosi valdžios pareigūnų nurodymams pažeidžiantiems Bažnyčios laisvę. Iškalėjęs šešerius metus, Sigitas Tamkevičius atgavo laisvę ir sugrįžo į Lietuvą 1989 m. Pastaruoju laiku buvo paskirtas Kauno kunigų seminarijos rektorium ir dėstytoju. Šias pareigas eina ir dabar. Naujai paskirtas Kauno arkivyskupo pagelbininkas Sigitas Tamkevičius yra gerai žinomas visame pasaulyje kaip kilnus ir uolus kunigas, kuris tamsiausiais komunistinės priespaudos laikais, nebodamas asmeninės aukos drąsiai liudijo savo tikėjimą, nuosekliai pagal jį gyveno, ištikimai tarnavo Bažnyčiai, gynė visų tikinčiųjų teisę išpažinti savo religinį tikėjimą. Prisimintini kunigo Tamkevičius žodžiai, pasakyti per Vatikano radiją 1989 m. lapkričio mėnesį, jam sugrįžus iš nelaisvės į Vilnių: Atgimimas Tėvynei ir Bažnyčiai teikia vilčių, kad turėsim ateitį. Vardan Tėvynės ir Bažnyčios verta pavargti, verta pakentėti. Jei norime geresnės ateities, išsikovokime ją!.

Popiežiaus paskirtas Naujasis Vilniaus arkivyskupo pagelbininkas monsinjoras Juozas Tunaitis yra gimęs 1928 m. Danainiškyje, Panevėžio vyskupijoje, 1949 m. įsirašė į matematikos fakultetą Vilniaus universitete, o po vienerių metų įstojo į Kauno kunigų seminariją. Kunigu įšventintas 1954 m. Iki 1971 m. vikaravo ir klebonavo įvairiose Vilniaus arkivyskupijos parapijose, nuo 1971 m. dirba Vilniuje, yra švento Mykolo bažnyčios klebonas, kurijos kancleris.

Lietuvių katalikų bendruomenė nuoširdžiai sveikina naujai paskirtuosius Vilniaus ir Kauno vyskupus pagelbininkus ir meldžia Visagalį Dievą, kad suteiktų naujiesiem ganytojam jėgų ir išminties vesti Dievo tautą ištikimybės, tiesos meilės bei išganymo keliu.

VAT.R

VOKIETIJOJE

STUDENTŲ SĄJUNGOS KONGRESAS

Studentų sąjungos kongresas įvyks gegužės 30 — birželio 2 dienomis Pabaltiečių krikščionių studentų sąjungos pastate, ant kalno tarp medžių paskendusioje pilyje, Bonnos mieste, Bad-Godesberg, Vokietijoje.

Maistą ir nakvynę galima užsisakyti pas A. Urdzę, Annabergerstr. 400, 5300 Bonn 2, Germany. Tel. 0228-316244.

Studentų sąjunga nuolat praneša Vokietijos vyriausybei apie politinę padėtį Lietuvoje ir apie rusų kolonialinį smurtą Pabaltijyje.

Toje pačioje pilyje rugpjūčio 2-11 dienomis įvyks lietuvių poilsio dienos.

Spalio 4-6 dienomis — lietuvių literatūros būrelio subūvimas.

Spalio 7-10 dienomis — lietuvių dvasinio pobūdžio subūvimas.

Spalio 31 — lapkričio 3 dienomis — Pabaltijo jaunimo sąjungos kongresas.

Dr. Ričardas Tautvaišas
Krikščionių studentų sąjungos spaudos atstovas

Vyskupo Antano Deksnio dvigubas jubiliejus

Vyskupas Antanas Deksnys šiemet švenčia dvigubą jubiliejų: gegužės 9 d. jam suėjo 85 metai amžiaus, o gegužės 30 dieną minės 60-ties metų Kunigystės jubiliejų. Nuo 1969 metų būdamas Europos lietuvių vyskupu, jis yra puikiai žinomas visiems: nebuvo lietuvių šventės, minėjimo ar susirinkimo, kur jis nebūtų dalyvavęs ir taręs prasmingą žodį. Ir dabar jo dar visur pilna — čia jis Romoje, čia Vokietijoje, čia dar ketina į Lietuvą važiuoti.

Antanas Deksnys yra gimęs 1906 m. gegužės 9 d. Būteniškio vienkiemy, Onuškio parapijoje, Rokiškio apskrityje. Mokydamasis Rokiškio gimnazijoje, buvo skautas, 1924 m. dalyvavo tarptautiniam skautų sąskridyje Danijoje, mėgo sportuoti. Baigęs gimnaziją, 1926 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją ir kartu studijavo universiteto teologijos-filosofijos fakultete. Kunigu įšventintas 1931 m. Biržuose. 1936 m. vyskupo Kazimiero Paltaroko buvo išsiųstas į Šveicarijos Friburgo universitetą, kur studijavo pedagogiką ir socialogiją, 1940 m. tuos mokslus baigė doktoratu. Sovietam okupavus Lietuvą, kunigas Deksnys 1941 m. išvyko į JAV, kur lietuviams ši pavardė jau buvo žinoma: vyskupo Deksnio tėvo brolis, irgi Antanas, dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą (1909) įkūrė kelias lietuviškas parapijas. 1934 m. jis buvo grįžęs Lietuvon, bet Antram pasauliniui karui prasidėjus vėl iškeliavo Amerikon, kur mirė 1949 m.

Nuvykęs į Ameriką kunigas Antanas Deksnys iš pradžių talkino kanauninkui Juozui Končiui Mt. Carmel, Pa., lietuvių parapijoje. 1943 m. buvo paskirtas klebonu į Marijos Nekalto Prasidėjimo lietuvių parapiją (East St. Louis, Ill.) Balleville vyskupijoje, kur buvo sudegusi bažnyčia. Čia kunigas Antanas architekto J. Muloko, dailininko V.K. Jonyno ir kitų padedamas pastatė gražią lietuviško stiliaus bažnyčią. 1964 m. jis buvo popiežiaus pagerbtas prelato titulu. 1969 m. balandžio 15 d. Švento Tėvo Pijaus XII paskirtas vyskupu Vakarų Europos lietuvių sielovadai. Jį konsekravo Bellevillėje popiežiaus delegatas arkivyskupas Luigi Raimondi, asistavo vyskupas Vincentas Brizgys su vietos vyskupu A. Zurowestei. Nuo to laiko jis rūpinosi išeivijoje gyvenančių lietuvių sielovados reikalais, kuriais nuo 1984 metu laisvame pasaulyje veikliai rūpinasi vyskupas Paulius A. Baltakis OFM.

Vyskupas Antanas Deksnys yra titulinis Lavello vyskupas. Toji Pietų Italijoje esanti vyskupija XII-ame amžiuje buvo panaikinta ir prijungta prie Melfi vyskupijos. Šių metų balandžio pabaigoje vysk. Deksnys aplankė savo vyskupiją, kuri dabar yra didelė parapija. Kartu vyskupas aplankė ir istorinius miestus Melfi ir Acerenza, kuriuose XI-ame amžiuje popiežiai šaukdavo sinodus. Kiek ilgiau vysk. Deksnys viešėjo sename Potenza mieste, aplankė vyskupus ir nuostabiai gražias katedras. Vyskupą Deksnį kelionėj lydėjo jo sekretorius prel. Paulius Jatulis, lietuvių bičiulis italas Michele Smaldone, viešnia iš Lietuvos Danutė Vileišytė ir buvęs Lietuvių šv. Kazimiero Kolegijos auklėtinis kun. Rocco Smadone.

VAR.R

IEŠKO DARBO

Ekonominių sunkumų spiriami norime bent trumpam išvykti padirbėti. Parvežus į Lietuvą valiutą bus geriau mums ir kraštui.

Mes 29, 26, ir 22 metų vyrai ir galime dirbti bent kokį fizinį darbą. 20 proc. uždarbio skirtume Lietuvos našlaičiams ir invalidams padėti. Mums reikalingas iškvietimas ir darbas. Uždirbtais pinigais visas išlaidas padengtume patys.

S. Kancevyčius, 235900 Tauragės raj., Baltrušaičiai, Lietuva.

MIRĖ V. GERULAITIS

Daug gražių dienų praleidau kartu su a.a. Vytautu Gerulaičiu bendrose kelionėse iš Augsburgo amerikeičių zonos į prancūzų, klausydamas jo įdomių pasakojimų iš sportinio gyvenimo prieškariniame laikotarpyje, prisiminimų bei įspūdžių iš Švedijos karaliaus rengiamų lauko teniso žaidynių Stockholme ir po jų ruoštų iškilmingų vakarienių karaliaus rūmuose. O kiek bendrų valandų paskirta Augsburge planavimui lietuvių išeivių stalo teniso žaidynėms, Augsburgo „Dainavos" sporto klubui, susitikimams su vokiečiais bei Vokietijos rinktine?... Tačiau tai buvo nerūpestingas, pilnos energijos laikotarpis (deja, prabėgęs kaip trumpas sapnas!), siekiant ne tik „sveikame kūne sveika siela" šūkio, bet taip pat Lietuvos vardo garsinimo, klijuojant Hochfeldo ir Haunstetteno stovyklose, Augsburgo miesto skelbimų lentose „Litauen-Deutschland" plakatus ir jau kitą dieną su malonumu matant vokiškame dienraštyje įrašytą lietuvių pergalę.

Atsiskyrėme 1948 m. vasario mėn. Hochfeldo stovykloje jo būsimos žmonos Aldonos tėvų bute man surengtoje vakarienėje. Kukli dovana, kelios ašaros, tvirti žodžiai bendrai korespondencijai, išlydėjo mane į Kanadą, o kiek vėliau a.a. Vytautą į JAV.

Paskutinį kartą susitikome Šiaurės Amerikos lietuvių žaidynėse (datos neprisimenu) Brooklyne. Vėl grįžome į Augsburgo stovyklos laikus, keliones į vaismedžių — Lindau apylinkes, tikrinant prancūzams mūsų lagaminus, jiems ragaunant mūsų vežamus obuolius. Tos kelios dienos buvo taip pat pilnos nuotykių ir baimės, kadangi be vaisių veždavome šį tą „stipresnio"...

A.a. Vytautas Gerulaitis gimė 1915 m. Vilkaviškio apskr. Baigęs Kybartų „Žiburio" gimnaziją studijavo Vytauto Didžiojo universitete. Velionis dalyvavo Lietuvos stalo teniso rinktinėje pasaulinėse pirmenybėse Londone, Prahoje, Badene (prie Vienos), Tautinės olimpiados lauko teniso meisteris bei 1938 m. Pabaltijo meisteris.

Amerikiečių karių dienraštis „The Stars and Stripes" gegužės 5 d. sporto dalyje taip pat atžymėjo velionio mirtį, įrašydamas antraštėje „Elder Gerulaitis dies at 76". Toliau karių dienraštis rašo, kad Vytautas Gerulaitis įvedė savo sūnų Vitą į geriausių profesionalų lauko tenisininkų eiles (tėvas treniravo sūnų — K.B.). Toliau dienraštis rašo, kad V. Gerulaitis mirė gegužės 2 d. Oyster Bay, N.Y., nuo širdies priepuolio.

Mano užuojauta žmonai Aldonai, sūnui Vitui ir dukrai Birutei.

K. Baronas

SKAUTIŠKUOJU KELIU

(Atkelta iš 4 psl.)

aukotojų vardu geriausius linkėjimus.

42-jai „Kovo 11-tos" vardo skautų-skaučių tradicinei vasaros stovyklai gražiame Sodybos miškelyje, saulėtoje vasaros grožybėje, mes linkime laimingai praleisti skautišką savaitę".

Aukojo: 50.00 sv. — Bradfordo lietuvių „Vytis" klubas; po 10.00 sv. — V. Gurevičius, E. Šova; po 5.00 sv. — kan. V. Kamaitis, J. Siauka, B. Kuzmickaitė, S. Jankaitis, A. Gerdžiūnas; po 2.00 sv. — J. Žalys, Kadžionis, Puleikis, R. Karalius, Terleckis; po 1.00 sv. — A. Brazdeikis, A. Podvoiskienė, E. Silnickienė, P. Pleškauskienė, A. Dutkevičienė, G. Anužienė, P. Pucevičius, A. Traška, Z. Senkienė, P. Bagnys, Z. Galvanauskas, E. Zunda, T. Groblienė; po 0.50 sv. — J. Žiliukas, A. Lipnickas, M. Asačiovas, P. Zdanavičius.

Bradfordo lietuvių „Vytis" klubo valdybai, nariams, skautiškos idėjos remėjams ir aukų rinkėjai s. I. Gerdžiūnienei reiškiame nuoširdų ačiū.

Tamstų dosni parama mus įgalina nešti trispalvę, melstis, kartoti Lietuvos himno žodžius, stengtis išlaikyti lietuvybę už Tėvynės ribų ir bendroje skautiškoje šeimoje budėti skautiškiems idealams: Dievui, Tėvynei ir Artimui.

Budime! **v.s. J. Maslauskas**
LSB Europos Rajono Vadovas

LANKĖSI VILNIAUS KREPŠININKĖS

Gegužės mėnesio pradžioje Vokietijoje lankėsi Vilniaus mergaičių krepšinio komanda „Viltis", sužaisdama keletą rungtynių su vokiečių klubais bei JAV Heidelbergo gimnazijos rinktine. Lietuvaitės buvo bent klase aukštesnės už savo varžoves, laimėdamos visas rungtynes gan aukštom pasekmėm: prieš amerikietes laimėta pasekme 59:13, įveikiant TSV Viernheim klubą 83:46 ir Heidelbergo SC 76:41.

Trumpu laiku buvo užmegzti tamprūs ryšiai, pakviečiant Heidelbergo SC klubą dar šią vasarą atvykti į Lietuvą. Vokietės mielai sutiko. Tad jų viešnagė būtų ne tik Gedimino mieste, bet ir kitose Lietuvos vietovėse. Viernheimo klubas lietuvaitėms padovanojo sportinę aprangą, keletą sportinių batukų. Vokietaitės norėtų aplankyti Lietuvą ir sužaisti rungtynes su silpnesnėm komandom.

Vokiečių trenerių nuomone, lietuvaitės, žaisdamos Viurtembergo ar Hesseno krašto moterų krepšinio pirmenybėse užimtų vieną iš pirmaujančių vietų. Viernheimo dienraštis, aprašydamas rungtynes pažymėjo gan aukštą lietuvaičių klasę, ką jos ir parodė rungtynėse.

Lietuvaites sportininkes ir jų palydovus iškvietė Vokietijos Lietuvių Moterų Klubų Federacija, kuri virš savaitės laiko globojo vilnietes ir aprodė joms įdomesnes Vokietijos vietoves. Tikrą motinišką širdį jaunoms krepšininkėms parodė pirmininkė E. Liucienė, gamindama 16 asmenų maistą bei fianasiniai prisidėdama prie klubo išlaidų sumažinimo. Nuoširdus lietuviškas ačiū priklauso visoms moterims, prisidėjusioms prie vilniečių viešnagės. Krepšininkės iš Vokietijos išsivežė gražiausius įspūdžius, o čia būdamos pažino dosnią lietuvišką ranką.

K.B.

NORI SUSIRAŠINĖTI

Man 23 metai. Nevedęs. Gyvenu Šilutės rajone. Esu baigęs LŽŪA. Domiuosi viskuo. Rašykite nepasididžiuokite.

K. Elijošius, 235757 Šilutės raj., Pašyšiai, Lietuva.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164 Telex: 276336 AEZRA

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga, Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone ir „Šiaurės Atėnų" Bendrija Vilniuje.

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redaktorius Vilniuje Laimantas Jonušys.

Adresas Lietuvoje: 232600 Vilnius, Pylimo 8.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

SODYBOJE

KARNIVALAS SODYBOJE

Šių metų Pavasario Sąskrydis Sodyboje vyks gegužės 26 d. Jį organizuoja DBLJs-ga ir lietuvių tautinių šokių grupė „Lietuva".

Be tautinių šokių, dainų ir tradicinio maisto, šių metų savaitgalio šventėje ruošiami įvairūs prekystaliai, magiški seansai, varžytinės ir įvairūs žaidimai vaikams ir suaugusiems.

Prašome visų atvykti ir paremti lietuvišką visuomenę ir Sodybą. Tai yra vienintelis savaitgalis metuose, kada visi lietuviai bendrai gali linksmintis ir praleisti laiką gražioje Sodyboje.

E. Repševičius

LONDONE

IŠVYKA Į SODYBĄ

Tradicinė Lietuvių Švento Kazimiero Parapijos išvyka į Lietuvių Sodyba vyksta kasmet per pavasario „Bank Holiday" savaitgalį.

Šiais metais vykstame Sodybon gegužės 26 d., sekmadienį. Autobusas nuo lietuvių bažnyčios, 21 The Oval, Hackney Rd., London E2. Išvykstame 8.30 val. Prie Lietuvių Namu, 2 Ladbroke Gardens, London W2, būsime 9 val. ryto. Iš abiejų vietovių išvyksime punktualiai. Pavėlavusiųjų nelauksime!

Užsirašyti ir už kelionę užmokėti galima sekmadieniais parapijos menėje po pamaldų pas S. Kasparą. Arba laišku: „Parapijos Išvyka", 21 The Oval, Hackney Rd., London, E2 9DT. Prašome pažymėti kurioje vietovėje prisijungsite prie išvykos. Išvykos kaina 6.00 sv. asmeniui, sumokama užsisakant.

KELIONĖ Į LIETUVĄ!

Petras Bulaitis pranešė, kad šią vasarą ruošiamai kelionei į Lietuvą papildomai gauta 20 vietų. Norintieji vykti į Lietuvą prašomi rašyti arba skambinti Petrui Bulaičiui, 40 Connaught Ave., North Chigford, London E4 7AA. Tel.: 081-529 1393.

Kelionės į Lietuvą laikas ir sąlygos paskelbtos „EL" nr. 16.

PAMALDOS

Nottinghame — gegužės 26 d., 11.15 val., Židinyje.

Manchesteryje — gegužės 26 d., 12.30 val.

Bradforde — birželio 2 d., 12.30 val.

Eccles — birželio 9 d., 12.15 val.

DBLS-gos Coventry skyriaus pirmininkui Vl. Stirbiui, jo žmonai mirus, reiškiame gilią užuojautą.

Sąjungos ir LNB-vės valdybos

GLOUČESTERIS IR STROUDAS

IŠVYKA Į SODYBĄ

Gegužės 26 d., sekmadienį, vykstame į Sodybą. Iš Gloucesterio išvažiuojame 8 val., iš Stroudo — 8.30 val. (iš miesto centro).

Išvyksime punktualiai.

Į kelionę užsirašyti pas M. Gelvinauskienę: tel. 411588.

M. Gelvinauskienė
Skyriaus pirmininkė

COVENTRYJE

ATVYKSTA LIETUVIAI MOKYTIS

Coventrio Polytechnika priėmė prekybininkų delegaciją iš Lietuvos. Gegužės 12 d. prasidės specialūs biznio menedžment kursai, kuriuose dalyvaus 26 lietuviai, skelbia „Evening Telegraph".

Toliau jame rašoma, kad dar sausio mėn. sovietų tankai buvo panaudoti Vilniuje sutriuškinti lietuvius saugojančius demokratiškai išrinktąjį parlamentą. Dabar Baltijos valstybė nori skubiai pereiti į laisvos rinkos ekonomiką, kad galėtų visiškai atsiskirti nuo Maskvos.

Coventry Politechnikumo menedžmento kursų lektorius Gordon Jeacock buvo Lietuvos pramonės ministerijos pakviestas atvykti į Vilnių ir skaityti paskaitą naujai įkurtos tarnybų parinkimo direktorių sąjungos nariams.

Gordon Jeacock laikraščiui pareiškė: „sąjungos nariai, kurie atstovauja visas pagrindines Lietuvos įmones, buvo labai nustebinti Coventry Politechnikumo žiniomis ir supratimu Sovietų Sąjungos problemų bei patirtimi, kurią įgijome padėdami kitoms Sovietų Sąjungos respublikoms.

ATITAISYMAS

„EL" nr. 16 (1991.V.3) 3-me puslapyje tilpusiame straipsnyje „Kino festivalis" padaryta klaida. Sakinyje *Žiūrovai rodė didelį susidomėjimą...* vietoje žodžio *paraštės* turėjo būti **subtitrai.**

— Redaktorius

LONDONE

PARAPIJOS CENTRE

Gegužės 12 d., sekmadienį, į pamaldas DBLS-gos CV pirmininkas E. Šova su žmona atlydėjo Kęstutį Stankevičių, atvykusį iš Vilniaus užimti Lietuvos informacijos centro Londone vadovo pareigas.

Po pamaldų parapijos menėje E. Šova supažindino Londono lietuvius su svečiu ir pakvietė K. Stankevičių papasakoti apie dabartinius įvykius Lietuvoje.

Parapijos klube taip pat lankėsi T. ir S. Wojak iš Lenkijos, jie svečiuojasi pas P. ir K. Pakalniškius; G. Markevičius ir D. Markevičiūtė iš Vilniaus, jie vieši pas A. Briedžius.

P. JONAITIS LIGONINĖJE

Petras Jonaitis, gydęsis Royal London ligoninėje, buvo perkeltas į St. Joseph Hospice, St. Michael palatą, Mare Street, London E8.

Agota Lekavičienė iš St. Joseph Hospice grįžo į savo namus.

VAIKŲ FONDAS

Gautos šios aukos: 10.00 sv. — Mrs. S. Skelt iš St. Neots.

I. Gerdžiūnienė Velykų šventės proga Bradfordo klube pravedė aukų rinkliavą ir surinko 222.00 sv.

Aukojo: 100.00 sv. — Bradfordo lietuvių „Vyties" klubas; 20.00 sv. — R. Karalius; po 10.00 sv. — P. Miliauskas, J. Šiauka; po 5.00 sv. — R. Vaičekauskaitė, V. Gurevičius, S. Jankaitis, V. Daunoras, A. Brazdeikis, S. Vitkus, A. Gerdžiūnas, M. Asacevičius, Mr. X, V. Ašmenskas, Mrs. Jankaitis; 3.50 sv. — B. Simėnas; po 3.00 sv. — A. Traška, A. Bučys; po 1.00 sv. — Miss. Jankaitis, E. Karalius, B. Simėnas, A. Giedraitienė, P. Blagnys, K. Buivydas. Taip pat buvo pridėta 16.50 sv. už parduotus Velykinius margučius.

Padėka dabščiajai I. Gerdžiūnienei, Bradfordo „Vyties" klubo valdybai, nariams ir visiems aukojusiems.

NAUJA MUZIKĖ

Viktorija Puidokienė iš The Associated Board of the Royal School os Music gavo egzaminų komisijos 1989 m. pavasario semestre Tower Hamlets Institute I-mos klasės „Pianoforte", 1989 m. rudens semestre III-čios klasės „Pianoforte" ir 1991 m. pavasario semestre III-čios klasės „Pianoforte" — The City Literary Institute pažymėjimus.

Sveikiname naująją pianistę ir linkime sėkmingos ateities.

DIDELĖ DOVANA

Praeita savaitę iš Onos Dzvonkus-Dzvonkaitės parapijos klebonas kun. Jonas Sakevičius MIC gavo 1000.00 sv. Šv. Kazimiero bažnyčios remontui.

Jaunuolis Mykolas Šemeta, dirbantis Londono miesto (Kensington & Chelsea) finansų departamente, parapijos kasai atsiuntė 150.00 sv.

Parapijos kunigai ir taryba dėkingi už dideles aukas.

Vizito rezultatai

Balandžio 24 d. Lietuvos ministras pirmininkas G. Vagnorius grįžo iš kelionės į Kanadą. Spaudos konferencijoje jis pasakė, kad buvo siekiama aktyvinti Vakarų politiką mums palankia linkme bei aptarti galimybes plėsti ekonominius ryšius. Kanados valdžios žmonės buvo santūrūs, bet mums palankūs:

ŠKOTIJOJE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Škotijos katalikių moterų draugija suruošė šaunų motinos dienos minėjimą, kuris įvyko gegužės 12 d. Minėjimas prasidėjo 14 val. Mossend Katalikų bažnyčioje šv. Mišiomis. Jas atnašavo kun. J. Andriušius ir lenkų kunigas. Į Mišias buvo pakviesti lenkai, kurie iš Glasgow atvyko autobusu. Šv. Mišių metu Šv. Cecilijos ir Lenkų choristai giedojo įvairias lietuviškas ir lenkiškas giesmes.

Po pamaldų visi buvo pakviesti į lietuvių klubą vaišėms. Šeimininkės buvo paruošusios stalus su gardžiais užkandžiais. Kun. J. Andriušius palaimino maistą. Po vaišių prasidėjo meninė dalis. Kun. J. Andriušius gausiai susirinkusius pasveikino ir širdingai padėkojo lenkams už atvykimą. DBLS-gos skyriaus ir klubo vardu pirmininkas J. Bliūdžius pasveikino motinas ir palinkėjo ilgų ir sveikų metų. Pr. Dzidolikas sveikino choro vardu. Lenkų choro vadovas gražiais žodžiais pasveikino motinas ir padėkojo už pakvietimą.

Meninėje dalyje pirmiausia Šv. Cecilijos choras padainavo kelias gražias dainas. Chorui vadovavo Pr. Dzidolikas. Lenkų tautinių šokėjų grupė pašoko kelis tautinius šokius, kurie visuomenei labai patiko ir buvo sutikti gausiu rankų plojimu. Lenkų choras padainavo gražių lenkiškų dainų. Po koncerto moterų draugijos pirmininkė O. Azerevyčienė padėkojo visiems svečiams, choristams ir šokėjams už dalyvavimą motinos dienos minėjime. Sekė turtinga loterija, kurioje daugelis laimėjo vertingus fantus. Bendrai buvo pabendrauta su kaimynais lenkais prie skanaus alučio. Valio moterims, už tokį gražų ir malonų pobūvį.

J.B.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

AUKOS STOVYKLAI

Manchesterio lietuvių klubo valdybos ir apylinkės skautiškos idėjos remėjai Motinos Dienos minėjimo proga vėl dosnia parama neužmiršo būsimos skautų vasaros stovyklos. Klubo pirmininkas A. Podvoiskis ir s. I. Gerdžiūnienė surinko 140.00 sv. aukų ir palinkėjo gausios stovyklos bei gražaus oro!

Aukojo: 50.00 sv. — Mančesterio lietuvių socialinis klubas; po 10.00 sv. — A. Jakimavičius, H. Pargauskas, A. Miliūnas; po 5.00 sv. — S. Lauruvėnas, V. Motūza, J. Navickas, V. Chadauskas, H. Vaineikis, kan. V. Kamaitis; po 3.00 sv. — P. Virbickas, R. Juknelis, J. Duoba; po 2.00 sv. — J. Bačinskas, Byla, M. Byla, V.S. Keturakis, M. Pauliukonis, D. Eidukas, A. Podvoiskis; po 1.00 sv. — M. Eidukas, V. Rudys, E. Pauliukonis, V. Jelinskas, J. Keturakis, M. Puras, K. Verbickienė.

Mančesterio lietuvių klubo valdybai, skautiškos idėjos remėjams ir aukų rinkėjai sesei Irenai reiškiame nuoširdų ačiū!

BRADFORDO LIETUVIŲ AUKA

Bradfordo lietuvių „Vyties" klubas, jo veiklusis pirmininkas V. Gurevičius, LSS Garbės narys, atskubėjo su 120.00 sv. auka ir laiškeliu: „Aš siųsdamas jums aukotojų lapą perduodu ir visų

(Nukelta į 3 psl.)

PASAULYJE

Suvereni Rusijos Federacija?

Rusijos Federacijos prezidentas Boris Jelcinas pamažu laisvina Rusiją iš Kremliaus pančių. Anglies kasyklos ir kiti žemės turtai jau perėjo į respublikos nuosavybę, o dabar radijo ir televizija atsiskyrė nuo Sovietų kontrolės ir pradėjo gana laisvas ir kritiškas transliacijas. Net populiarusis Jelcinas buvo įspėtas, kad jis irgi gali būti kritikuojamas. Kitą mėnesį vyks Rusijos Federacijos prezidento rinkimai. Iki šiol žinomi du kandidatai B. Jelcinas ir buvęs Sovietų Sąjungos premjeras Ryžkovas. Manoma, kad bus išrinktas B. Jelcinas. Jeigu taip įvyks, tai jo autoritetas padidės prieš nerinktąjį M. Gorbačiovą.

Žydai su arabais nesusitaria

JAV valstybės sekretorius jau kelis kartus lankėsi žydų ir arabų kraštų sostinėse norėdamas sukviesti konferenciją žydų ir arabų konfliktui išpręsti. Bet vis jam dar nepavyksta. James Baker buvo susitikęs su Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministru Bessmertnykh ir su juo mėgino paveikti Siriją, kad ji dalyvautų konferencijoje, bet Sirija nesutinka.

Žudynės Pietų Afrikoje

P. Afrikos juodieji vis nesusitaria, ir žudynės tarp genčių tebesitęsia. Didžiausia juodųjų organizacija ANC (Afrikos Tautinė Taryba) veda derybas su P. Afrikos vyriausybe dėl rasių lygybės ir laisvų visuotinų rinkimų. Bet tam priešinasi baltųjų partijos. Šios derybos vyksta labai sunkiai, po Winnie Mandelos nuteisimo jos dar labiau pasunkės. Nelson Mandela, kuris yra faktiškas ANC vadas, mano, kad numatoma apeliacija ir teismas jo žmoną išteisins.

Albanija grįžta į Europą

Po 50 metų Albanija nori atnaujinti diplomatinius santykius su D. Britanija. Santykiam atnaujinti Albanija išpildė du reikalavimus, įvykdė demokratinius rinkimus ir sutiko atidėti ginčus dėl Albanijos 18 mln. svarų vertės aukso laikomo Londone.

Slapti daliniai Persijos įlankos kare

Persijos įlankos kare pačiame Irake veikė Britanijos slapti karo daliniai (SAS), kurie ne tik surado ir sunaikino daug raketų, bet buvo pagrobę kelis aukštus Irako karininkus. Šeši SAS kariai buvo paimti nelaisvėn, bet keturi iš jų, tikriausiai, buvo sušaudyti.

Ar įvyks vadų konferencija?

Numatyta JAV prezidento Bush ir Sovietų Sąjungos prezidento Gorbačiovo konferencija kovo mėnesį dėl karo įvykių Persijos įlankoje ir žudynių Baltijos respublikose buvo atidėta. Dabar sakoma, kad Gorbačiovui pamažu atsigavus ir nutolus nuo „užkietėjusių pulkininkų" ir KGB, prezidentas Bush susitarė telefonu su Gorbačiovu susitikti Maskvoje š.m. rugpjūčio mėnesį.

Sovietų Sąjungos ir Kinijos santykiai gerėja

Po 30 metų trukusių ginčų Sovietų Sąjungos atstovai pradėjo susitarti su Kinijos vyriausybe. Santykiai tarp tų dviejų valstybių pagerėjo po Gorbačiovo apsilankymo Pekinge 1989 m. Dabar į Maskvą buvo atvažiavęs Kinijos komunistų partijos generalinis sekretorius Jung Zemin penkių dienų pasitarimui. Kinijos santykiai su JAV yra blogi.